

7201 SAYILI TEBLİGAT KANUNU UYARINCA TEBLİGAT USULLERİ VE TEBLİGATLI TEFTİŞ

I. GİRİŞ

Tebliğat, hukuki bir işlemde ilgili kişinin haberdar olmasının sağlanması için yetkili makamın yasa da öngör üldüğü şekilde ve yazı veya ilan ile yapacağı belgelendirici işlemdir.

Tebliğatın asıl amacı belirli işlemlerden etkilenecek olan kişiye bu durumun bildirilmesidir. Tebliğatın geçerli tebliğat olup olmayacağı kanunla belirlenmiştir.

Bildirim tek başına geçerli tebliğat özelliği göstermez. Bir bildirimin geçerli tebliğat olarak kabul edilebilmesi için, yürürlükteki yasal düzenlemelere uygun olarak yapılması ve belgelendirilmesi gerekir. Bundan dolayı geçerli tebliğat; bilgilendirme yanında belgelendirme özelliği de bulunan bir usul işlemi olarak nitelendirilir.¹

II. TEBLİGAT USULÜ

7201 sayılı Tebliğat Kanunu ve bu Kanunun uygulanması için çıkarılan Yönetmelik hükümleri tamamen şeklidir ve titizlikle uygulanması gerekir. Bir davada yapılan tebliğatların usulüne uygun olarak yapılıp yapılmadığını hâkim kendiliğinden denetlemelidir.

7201 sayılı Tebliğat Yasasının 10. maddesi gereğince tebliğat, tebliğ yapılacak şahsın bilinen en son adresinde yapılır.² Bununla birlikte, kendisine tebliğ yapılacak kişinin müracaatı veya kabulü şartıyla her yerde tebliğat yapılması olanaklıdır.

7201 sayılı Tebliğat Yasasının 10. maddesinin ikinci fıkraya göre, bilinen en son adresin tebliğata elverişli olmadığı anlaşılmaması veya herhangi bir nedenle tebliğatın yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilip tebliğat buraya yapılacaktır.

7201 sayılı Tebliğat Kanunu'nun 12. ve 13. maddeleri uyarınca, tüzel kişilere tebliğ yetkili temsilcilerine, bunlar birden fazla ise yalnız birine yapılır.³

Temsile yetkili kişinin herhangi bir nedenle tebliğ yapıldığı sırada işyerinde bulunmaması veya bizzat alamayacak durumda olması halinde, kendisinden sonra gelen bir kimse

¹ Geçerli Tebliğat (Usulüne Uygun Tebliğat), sendogangungor.av.tr

² "Adresten kastedilen bir kimsenin oturduğu veya çalıştığı yerdir. Asıl olan tebliğatın, tebliğat evrakında belirtilen adrese götürülerek muhatabın kendisine yapılmasıdır. Adres niteliğinden bulunmayan yerlere, örneğin inşaat halinde tebliğat yapılmamalıdır. Tebliğat evrakına adresin doğru ve okunaklı olarak yazılması gerekir. Bir kişinin adresinden başka bir yerde tebliğat yapılabilmesi o kişinin tebliğatı kabul etmesine bağlıdır. Ev adresine çıkarılan tebliğatın, ev adresinde yapılamaması halinde iş adresine yapılırsa geçerli kabul edilmelidir." Y.22.HD. E.2017/22963, K.2020/87, T.13.01.2020

³ "TTK uyarınca, ticaret şirketleri hükmi şahsiyeti haiz olup, üçüncü şahıslar ile olan ilişkilerinde ortaklardan oluşan mümessil-organ veya dışarıdan tayin edilen sair mümessiller tarafından temsil olunduklarından, ticaret şirketlerinde tebliğatın şirketlerin "salahiyetli mümessillerine (yetkili temsilcilerine)" yapılması icap eder. Salahiyetli mümessiller ibaresiyle evvela şirketleri kanunen temsile yetkili organlar ve bu organlar adına hareket edenler kastedilmiştir. Tebliğat Kanunu'nun 12. ve 13. maddelerinde tüzel kişilere tebliğatın yapılacağı öngörülmüştür. Eğer, tebliğat tüzel kişinin yetkili temsilcisine yapılmamış ve sıralı kişilere yapılmışsa, bunun nedenlerinin açıkça ve ayrıntılı olarak tebliğat mazbatasında yazılması gerektiğine işaret edilmiştir. Yukarıda açıklandığı üzere, hükmi şahıslara tebliğ, yetkili temsilcilerine, bunlar birden ziyade ise, yalnız birine yapılır. Eğer hükmi şahıslar namına kendilerine tebliğ yapılacak kimseler her hangi bir sebeple mutad iş saatlerinde iş yerinde bulunmadıkları veya o sırada evrakı bizzat alamayacak bir halde oldukları takdirde tebliğin, orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerinden birine yapılması gerekmektedir. Bu durumda, davacı şirkete yapılan tebliğatın, tüzel kişinin yetkili temsilcisine yapıldığına ilişkin belge bulunmadığı gibi, davacıya yapılan tebliğatın Tebliğat Kanunu'nun 12 ve 13. maddelerinin aradığı sıralı kişiye yapılıp yapılmadığı, yapılma nedenlerine dair şerhleri içermediğinden, davacı şirketin yapılan tebliğatların usulüne uygun olduğundan söz etmek mümkün bulunmamaktadır." Y.9.HD.E.2015/10601,T.2015/14082,T.14.04.2015

veya evrak müdürüne, bu da olanaklı değilse, tüzel kişinin o yerdeki memur veya işçilerinden birine yapılmalıdır.

Bu sıraya uyulması yasal zorunluluk olup, aksi takdirde tebligat usulsüz sayılacaktır.

Tüzel kişiliği olmayan, ancak 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesi anlamında işveren sıfatını taşıyan kamu kurum ve kuruluşları adına çıkarılan tebligatın, kurumun yetkili temsilcisine yapılması gerekir.

Vekâletname sunulduktan sonra tebligatların vekile yapılması gerekir. Vekil ile takip edilen davada, asil duruşmada bizzat bulunsada dahi tebliğin vekiline yapılması zorunludur.

Vekile çıkarılan tebligat, kendisine veya kendisi yerine sekreteri veya kâtibine tebliğ edilmelidir.

Ancak isticvap, yemin gibi şahsa bağlı işlemlerde, tebligatın vekile değil, bizzat bu işlemi yapacak asile yapılması yasal zorunluluktur.⁴

Bir kişinin adresinden başka bir yerde tebligat yapılabilmesi o kişinin tebligatı kabul etmesine bağlıdır. Ev adresine çıkarılan tebligatın herhangi bir nedenle yapılamaması nedeniyle iş adresinde yapılması durumunda, tebligat geçerlidir.

Muhatap tebliğ yapılacak adreste oturmakla birlikte, tebliğ yapıldığı sırada kendisi veya adına tebliği alacak herhangi bir kişinin bulunmaması durumunda, adreste bulunmama nedeninin komşu, yönetici, kapıcı, muhtar, ihtiyar heyeti, meclis üyesi, zabıta veya memurlardan öğrenilmesi ve tebliğ tutanağına yazılması, beyanına başvurulmuş kişiye tutanağın imzalatılması, imzadan çekinilmesi halinde tebliğ mazbatasında bunun belirtilmesi ve tebliğ evrakını dağıtan memurun imzalaması gerekir.

Muhatabın adreste bulunmaması halinde, bu durumun geçici veya sürekli olmasına göre tebligat 7201 sayılı Yasanın 20.maddesi (Muhatabın Muvakkaten başka yere gitmesi) veya 21.maddesine (Tebliğ İmkansızlığı ve tebellüğden imtina) göre yapılacaktır.⁵

⁴ "Vekilin umumî vekâletname ile yetkilendirilmesi, müvekkilin talimatı olmadan tüm davaları takip etme yetki ve zorunluluğunu ona yüklemeyiz. Örneğin, hakkında icra takibi yapılan borçlu, vekili aracılığıyla takibe itiraz etmiş olsa dahi, alacaklının açtığı "itirazın iptali davası" bakımından, borçlunun takibe itiraz aşamasında tayin ettiği vekilin, bu davada da yetkili bulunup bulunmadığı davanın açılması sırasında belli olmadığından, dava dilekçesinin vekil yerine asile tebliği gerekir. Aksi takdirde usulüne uygun şekilde taraf teşkili sağlanmış olmaz. Bu itibarla bir davada vekilin temsil yetkisinin olup olmadığı mahkemece kendiliğinden araştırılmalıdır. Adreste tebligatın, gerçek veya tüzel kişinin bilinen en son adresinde yapılması gerekir. Burada kastedilen kişinin oturduğu veya çalıştığı yerdir. Asıl olan tebligatın, tebligat evrakında belirtilen adreste muhatabın kendisine yapılmasıdır. Adres niteliğinde bulunmayan yerlerde, örneğin inşaat halindeki binalarda tebligat yapılamaz. Tebligat evrakına adresin doğru ve okunaklı olarak yazılması gerekir." Y. 9HD. E.2009/40934, K.2012/846, T.18.01.2012

⁵ "Tebligat yapılacak kişinin nereye gittiği ve ne zaman döneceği belli değilse, tebligatı alacak kişi ölmüş veya gösterilen adreste daimi olarak ayrılmış ve yeni adresi de tebligat memuruna saptanmamış ise tebligat evrakına bu durum açıkça yazılmalı ve tebligat evrakı bila tebliğ çıkış mercisine iade edilmelidir. Daha önce usulüne uygun tebligat yapılan adresin değiştirilmesi halinde, kişinin yeni adresini bildirmesi gerekir. Yeni tebligatlar artık yeni adrese yapılmalıdır. Bildirilmez veya yeni adrese tebligat yapılamadığı takdirde, Tebligat Kanunu'nun 21. maddesi uyarınca önceki bilinen adresine yapılacaktır. Tebligat Kanunu'nun 35/son maddesi ile daha önce tebligat yapılamayan adrese de aynı madde uyarınca tebliğ yapılma olanağı getirilmiştir. Buna göre taraflar arasında yapılan, imzası resmi makamlar önünde ikrar olunmuş sözleşmelerde belirtilen adresler ile kamu kurum ve kuruluşları, kamu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, ticaret sicillerine ve esnaf ve sanatkârlar sicillerine verilen en son adreslerdeki değişiklikler hakkında da 35. madde hükümlerin uygulanmalıdır." Y.9HD.E.2009/40934, K.2012/846, T.18.01.2012

Tebliğat yapılacak kişi, tebliğ evrakında belirtilen adreste bulunmaması ve bu nedenle tebliğat yapılaması halinde adres araştırması yapılmalıdır.

Tebliğatın muhatabı adresinden oturmakla birlikte, tebliğ yapıldığı sırada kendisi veya kendisi adına tebliği alacak kimseler adreste bulunmaz, kısaca adres kapalı ise, adreste bulunmama nedeninin komşu, yönetici, kapıcı, muhtar, ihtiyar heyeti, meclis üyesi, zabıta veya memurlardan öğrenilmesi, tebliğ tutanağına yazılması ve beyanına başvurulmuş kişiye imzalatılması, imzadan çekinilmesi halinde tebliğ mazbatasına bunun da yazılması ve tebliğ evrakını dağıtan memurun imzalaması gerekir. Dağıtım saatinden sonra muhatap veya tebliği alacak kimseler dönecek ise, tebliğin Tebliğat Kanunu'nun 21. maddesine göre, birkaç gün adreste yoklar ise aynı kanunun 20. maddesine göre yapılacaktır.

21. maddesine göre yapılan tebliğatta, (2) no'lu ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih tebliğ tarihi sayılırken, 20. maddeye göre yapılan tebliğde ise, ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihten itibaren 15 gün sonra tebliğ yapılmış sayılacaktır.

2 no.lu ihbarname kapıya asılması dışında tebliğ evrakının dağıtım yapan memur tarafından muhtar, ihtiyar heyeti üyeleri, zabıta amir veya memurlarından birine imza karşılığı teslim edilmelidir. Kapıya yapıştırılan ihbarnameye de tebliğ evrakının teslim edildiği görevlinin adı ve soyadı yazılmalıdır. Tebliğ evrakını alan bu kişiler, tebliğat evrakını muhataba teslim etmelidir. Ayrıca bu işlemlerden sonra tebliğ olunacak kişiye keyfiyetin haber verilmesi için en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya bildirim yapılması zorunludur.

Tebliğat işlemlerinde yukarıda belirtilen sıraya uyulması gerekmektedir. Aksi halde tebliğ usulsüz ve geçersiz olur.

Tebliğat Kanunu'nun 21.maddesinde yapılan değişiklik gereğince, gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, kendisi o adreste hiç oturmamış veya sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim edecek ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştıracaktır.

Bu durumda ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih tebliğ tarihi sayılacaktır.

Tebliğat kural olarak muhatabın kendisine yapılmalıdır.

Muhatap adresinde bulunmadığı takdirde, onun yerine tebliğatı kabule yetkili kişilere yapılır.

Muhatabın konut adresinde süreklilik arz edecek şekilde birlikte oturan aile halkından biri veya varsa birlikte oturduğu hizmetçi tebliğatı almaya yetkili kişilerdir.

Kanunun 22. maddesi uyarınca, yetkili kişilerin görünüşe nazaran 18 yaşından aşağı olmaması ve bariz bir surette ehliyetsiz bulunmaması gerekir.

Tebliğat yapılacak gerçek kişi işyeri, işletme veya iş sahibi ise, işyerinde bulunmaması halinde daimî işçisine yapılan tebliğat geçerli olacaktır.

Tebliğatın muhatabı veya adına tebliğatı alacak yetkili kişi adreste bulunmakla birlikte tebliğden imtina ederlerse, bu durum tebliğ evrakına yazılmak şartıyla tebliğ işlemi, Tebliğat Kanunu'nun 21. maddesi uyarınca yapılmalıdır. Yalnız bu durumda komşu, yönetici veya kapıcıya haber verilmesine gerek yoktur.

Tebliğat Kanunu'nun 29. maddesi uyarınca, ilanen yapılan tebliğatlarda, ilanın ayrıca elektronik ortamda yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

Tebliğat Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca, kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılan kimse, adresini değiştirirse, yenisini derhal tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur.

Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır. Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılması yeterli olacaktır. Bu durumda evrakın asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır. Daha önce tebliğat yapılmamış olsa dahi, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınarak bu madde hükümleri uygulanır.

Daha önce yurt dışındaki adresine tebliğat yapılmış Türk vatandaşı, yurt dışı adresini değiştirir ve bunu tebliğ çıkaran mercie bildirmez, adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresi tespit edilemezse, bu kişinin yurt dışında daha önce tebliğat yapılan adresine Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslğunca Tebliğat Kanunu'nun 25/a maddesine göre gönderilen bildirimin adrese ulaştığının belgelendiği tarihten itibaren 30 gün sonra tebliğat yapılmış sayılır.

Tebliğatın muhataba yapılabilmesi için, muhatabın medenî hakları kullanma ehliyetine, kısaca fiil ehliyetine sahip olması gerekir.

Fiil ehliyetine sahip olmayan kişilere tebliğat yapılamaz. Bu durumda tebliğatın kanunî temsilciye yapılması gerekir. Ancak bir meslek veya sanatla uğraşan ve ayırt etme gücüne sahip küçükler veya kısıtlılar, bu meslek ve sanatın icrasından doğan borçlardan bizzat sorumlu olduklarından, bu konuda kendilerine tebliğat yapılması tebliği usulsüz ve geçersiz kılmaz.

Tebliğat Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca, tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile muhatabı tebliğe muttali olmuşsa, tebliğ muteber sayılır. Muhatabın beyan ettiği tarih, tebliğ tarihi addolunur.

III. ELEKTRONİK TEBLİGAT

7201 sayılı Tebligat Kanununun “Tebligatın Yapılması başlığını taşıyan 1. maddesi uyarınca; Kazaî merciler (Yargı Organları) , 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile vakıf yükseköğretim kurumları, il özel idareleri, belediyeler, köy hükmî şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak elektronik ortam da dâhil tüm tebligat, bu kanun hükümlerine göre Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur vasıtasıyla yapılır.

7201 sayılı Tebligat Kanunu’nun “Elektronik tebligat” başlığını taşıyan 7/a maddesi uyarınca aşağıda belirtilen gerçek ve tüzel kişilere tebligatın elektronik yolla yapılması zorunludur.

1. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar.

2. 5018 sayılı Kanunda tanımlanan mahallî idareler.

3. Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları.

4. Kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri.

5. Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar.

6. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları.

7. Kanunla kurulanlar da dahil olmak üzere tüm özel hukuk tüzel kişileri.

8. Noterler.

9. Baro levhasına yazılı avukatlar.

10. Sicile kayıtlı arabulucular ve bilirkişiler.

11. İdareleri, kamu iktisadi teşebbüslerini veya sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıkları; adli ve idari yargı mercileri, icra müdürlükleri veya hakemler nezdinde vekil sıfatıyla temsile yetkili olan kişilerin bağlı bulunduğu birim.

Birinci fıkra kapsamı dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, talepleri hâlinde elektronik tebligat adresi verilir. Bu durumda bu kişilere tebligatın elektronik yolla yapılması zorunludur.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre elektronik yolla tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde bu Kanunda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılır.

Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

7201 Sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca yapılan elektronik tebligat işlemleri, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi (PTT) tarafından kurulan ve işletilen Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS) üzerinden yürütülür. Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, sistemin güvenliğini ve bu sistemde kayıtlı verilerin muhafazasını sağlayacak her türlü tedbiri alır.

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun "Elektronik tebligat" başlığını taşıyan 7/a maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Elektronik Tebligat Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

IV. İDARİ MERCİLERCE TEBLİGATLI TEFTİŞ YAPILMASI

İdari merciler tarafından da 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre resmi tebligat düzenlenerek çalışma yaşamına yönelik olarak tebligatlı teftiş yapılmaktadır.

Resmî kurumların tebligatlarının mutlaka Tebligat Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir. Tebligatı çıkaracak kurumlar Tebligat Kanunu'nun 1.maddesi hükmünde sayılmıştır.⁶

Yasal düzenlemeler gereğince çalışma yaşamına yönelik olarak teftiş faaliyetini yerine getiren idari merciler/denetim birimleri;

İşçi Özlük dosyası düzenlenmemesi, izin kurulunun kurulmaması, yol izni verilmemesi, ücretin süresi içinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi, ücretlerin bankadan ödenmemesi, ücret hesap pusulası verilmemesi, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi (BES) Kanunu hükümlerine uyulmaması, toplu işçi çıkarmaya ilişkin hükümlere uyulmaması, özürlü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırma zorunluluğuna uyulmaması, çalışma belgesinin verilmemesi, fazla çalışma onayı alınmaması, ulusal bayram ve genel tatil günü çalışılması için işçinin onayının alınmaması ve 4857 sayılı Kanunun geçici 10. maddesi kapsamında fesih yasağına uyulmaması konularına münhasır olmak üzere işyerlerine gitmeksizin 7201 sayılı Kanun hükümleri uyarınca işverene PTT/posta kanalıyla bildirim gönderilmek suretiyle teftiş yapmaktadır.

İdari merciler tarafından yukarıda belirtilen konularda teftiş yapılmak üzere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca ilgili Grup Başkanlıklarına ya da Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerine davet edilen işverenlerin veya işveren vekillerinin, söz konusu davete icap etmemesi halinde haklarında 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92/II ve 107/a maddeleri uyarınca idari para cezası uygulanacaktır. İşverenlik hakkında konuyla ilgili idari para cezasının uygulanması yanında ayrıca teftiş denetim elemanınca işyerinde tamamlanacaktır.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK İŞ HUKUKU EKİBİ

⁶ Tebligat Hukuku, Prof. Dr. Mehmet Köksal, Aristo Yayınları, İstanbul, S.57